

Πόσο υψηλού επιπέδου θεωρείτε τις παρεχόμενες από το Ίδρυμά σας σπουδές...

...σύμφωνα με τις εσωτερικές αξιολογήσεις; ...σύμφωνα με τις εξωτερικές αξιολογήσεις;

Σε ποιούς τομείς συμβάλλει η αξιολόγηση;

Πατή ορισμένοι φοιτητές καθυστερούν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους;

Ανεπάρκεια Λυκείου	54,55%
Έλλειψη κινήτρου όταν αφορά το βασικό αντικείμενο	33,33%
Προσωπικά οικονομικά προβλήματα	90,91%
Οι δυσχέρειες στην αγορά εργασίας	97,53%
Η συμπεριφορά των καθηγητών	0%
Δυσχέρειες προκαλούμενες από τις ελλείψεις προσωπικού (διδασκικού, γραμματέες, κ.λπ.)	18,18%
Δυσχέρειες προκαλούμενες από τις ελλείψεις σε υποδομές κοινωνικής στήριξης των φοιτητών (π.χ., στέγες)	48,48%

Πόσο σημαντική είναι η Πρακτική Άσκηση στο Πρόγραμμα Σπουδών των Τμημάτων του Ίδρυματός σας;

Το Ίδρυμά σας έχει συνάψει συνεργασίες με τοπικούς ή άλλους φορείς για την ανάπτυξη δράσεων καταπολέμησης της κοινωνικής ανισότητας, του κοινωνικού αποκλεισμού και του σεβασμού των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων;

Ποιοι παράγοντες δρουν ανασταλτικά στη διασύνδεση των ιδρυμάτων με την αγορά εργασίας;

Ποια πανεπιστήμια και ΤΕΙ συμμετείχαν στην έρευνα (36 προσκλήθηκαν)

- 1 Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
- 2 Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- 3 ΤΕΙ Αθήνας
- 4 Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
- 5 Πανεπιστήμιο Κρήτης
- 6 ΤΕΙ Πειραιά
- 7 ΤΕΙ Ηλείου
- 8 ΤΕΙ Θεσσαλίας
- 9 ΤΕΙ Πελοποννήσου
- 10 Ιόνιο Πανεπιστήμιο
- 11 Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- 12 Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- 13 Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- 14 Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- 15 ΤΕΙ Σερρών Ελλάδος
- 16 Πολυτεχνείο Κρήτης
- 17 Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος
- 18 Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- 19 Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
- 20 Κοπολιτιστικό
- 21 ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- 22 ΤΕΙ Κρήτης
- 23 Πόντιο Πανεπιστήμιο
- 24 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- 25 Πανεπιστήμιο Πατρών
- 26 ΤΕΙ Ιονίων Νήσων
- 27 ΑΣΠΑΙΤΕ
- 28 Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- 29 Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- 30 ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας
- 31 Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- 32 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- 33 Αλεξάνδρειο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης

Για όλες τις ερωτήσεις (5 = πάρα πολύ, 1 = ελάχιστα)

ΤΙ ΔΕΙΚΝΕΙ Η ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ «ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Η κρίση καθυστερεί το πτυχίο

ΤΗΣ ΜΙΝΑΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν είναι η ποιότητα σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια και ΤΕΙ ούτε το ελλιπές εκπαιδευτικό σύστημα είναι η δυσμενής οικονομική συγκυρία που καθιστά τους φοιτητές «αιώνιους». Αυτό προκύπτει από την έρευνα για τον «Εκσυγχρονισμό της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα / Modernisation of Higher Education (MOHE) in Greece», που τελεί υπό την εποπτεία της αναπληρώτριας υπουργού Παιδείας Σίας Αναγνωστοπούλου. Έτσι μια διαφορετική πραγματικότητα έρχεται στην επιφάνεια: οι φοιτητές στα ελληνικά πανεπιστήμια καθυστερούν να πάρουν πτυχίο λόγω της κρίσης.

Τα προηγούμενα χρόνια οι «αιώνιοι» κυριάρχησαν στην ατζέντα της τριτοβάθμιας με αφορμή τις διαγραφές φοιτητών φοιτητριών που κατηγορήθηκαν ότι «επιβαρύνουν το πανεπιστήμιο με τα έξοδά τους», ενώ οι ίδιοι «κάθονται». Πλέον διαγραφές φοιτητών δεν γίνονται, όμως η όλη ιστορία άφησε πίσω της ερωτηματικά για την ποιότητα των ελληνικών ΑΕΙ, για τους καθηγητές, για το εκπαιδευτικό σύστημα, που λοιδορήθηκε γιατί δεν απέκλειε ως τότε όσους δεν κατάφεραν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

18% των ΑΕΙ στέκεται στην ανεπάρκεια του Λυκείου

Σύμφωνα, όμως, με την πρόσφατη έρευνα, σε σύνολο 33 ανώτατων ιδρυμάτων, οι διοικητικές των 30 (90,91%) απάντησαν ότι «προσωπικά οικονομικά προβλήματα» ευθύνονται για

την καθυστέρηση των φοιτητών να πάρουν πτυχίο. Στις «δυσχέρειες στην αγορά εργασίας» στάθηκαν 19 ιδρύματα, ενώ 18 (το 54,55%) εστίασε στην «ανεπάρκεια του Λυκείου».

Έξι ιδρύματα πάντως δήλωσαν ότι δεν υλοποιούν δράσεις υποστήριξης των φοιτητών τους. Από τα 27 που τους στηρίζουν, το 58% προσφέρει ένα προς ένα ακαδημαϊκή επίβλεψη, το 19% προσωπική ψυχολογική υποστήριξη, ενώ αντίστοιχα ποσοστά αναφέρονται στη σημασία του σχεδιασμού του προγράμματος σπουδών, στην παροχή δωρεάν ενισχυτικής διδασκαλίας και στις επαναληπτικές και εμβόλιμες εξεταστικές περιόδους.

Ερμηνεύοντας τους ανασταλτικούς παράγοντες στη διασύνδεση των φοιτητών τους με την αγορά εργασίας, το 84,85% πανεπιστημίων και ΤΕΙ αναφέρεται στα «δομικά προβλήματα της αγοράς εργασίας (π.χ. υπανάπτυξη, ανεργία, μειωμένο ενδιαφέρον επιχειρήσεων για εξειδικευμένο προσωπικό)» υποβαθμίζοντας τον ρόλο και τις ευθύνες των μελών ΔΕΠ ή της διοικητικής υποστήριξης εκ μέρους τους.

Σημαντικός ο βαθμός συμμετοχής στην πρακτική άσκηση

Εξάλλου, 5 στα 10 (45,45%) ιδρύματα έχουν υποχρεωτική την πρακτική άσκηση για τους φοιτητές τους και τα υπολοιπα έχουν «μεγάλο βαθμό συμμετοχής στα αντίστοιχα προγράμματα», όπως συμπεραίνει η έρευνα. Είναι δε χαρακτηριστικό το ολοένα αυξανόμενο ενδιαφέρον των φοιτητών για τη χρήση δυνατοτήτων για πρακτική άσκηση σε φορείς του εξωτερικού, μέσω Erasmus.

Τα προβλήματα στην αγορά εργασίας μπλοκάρουν τη διασύνδεσή της με τα ΑΕΙ

«Αυξάνεται ο αριθμός των φοιτητών που προσπαθούν να εγκαταλείψουν τη χώρα πριν τη λήψη του πτυχίου» σχολίασαν στην «Α» κύκλοι του υπουργείου Παιδείας, που συμμετείχαν στην έρευνα. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι το 27,27% των ιδρυμάτων δηλώνει ότι εναντίον (από λίγες έως πολλές) δυσκολίες αναγνώρισης των ECTS (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων) από τους φοιτητές που συμμετέχουν στα Erasmus (εισερχόμενους και εξερχόμενους).

Σχετικά με τις συνεργασίες ιδρυμάτων και τοπικών ή άλλων φορέων για την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης, 32 στα 33 (96,97%) απαντούν θετικά. Σύμφωνα με τους συγγραφείς «η τάση που διακρίνεται είναι ότι τα μικρότερα ΑΕΙ της περιφέρειας εμπλέκονται περισσότερο ολιστικά σε συνεργασίες με τους τοπικούς ΟΤΑ (επίπεδο δήμων)». Τα μεγαλύτερα ΑΕΙ εμπλέκονται σε συνεργασίες τόσο στο τοπικό επίπεδο (δήμοι) όσο και στο περιφερειακό επίπεδο (Περιφέρειες), αλλά σε συγκεκριμένα ζητήματα.

Πολύ υψηλού επιπέδου σπουδές δλώνει ότι παρέχει το 60,60%

Σε κάθε περίπτωση το 39,39% των ΑΕΙ θεωρεί πως παρέχει σπουδές υψηλού επιπέδου, ενώ το 60,60% πολύ υψηλού επιπέδου. Μάλιστα, το 93,94% δηλώνει ότι έχει συγκεκριμένους στόχους για τη βελτίωση, στόχους επί των οποίων «παίζουν καθοριστικοί οι δομές εσωτερικής αξιολόγησης ΜΟΔΙΠ-ΟΜΕΑ», όπως αναφέρουν οι συγγραφείς της έρευνας συμπληρώνοντας:

«Η εκκίνηση των αξιολογήσεων είναι η αυτο-αξιολόγηση των διδασκόντων. Η έρευνα βγάδι ως εξίσου σημαντική πηγή τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους φοιτητές. Η εξωτερική αξιολόγηση είναι επίσης σημαντική παράμετρος. (...) Η συντηρητική συνεισφορά της επικεντρώνεται στη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών».

Αξίζει να αναφερθούν τα στοιχεία για τις υποδομές προς φοιτητές ΑμεΑ. Το 75% των ιδρυμάτων προνοεί για άτομα με κινητικές δυσκολίες, όμως μόλις επτά ΑΕΙ προνοούν για άτομα με προβλήματα όρασης και μόλις τρία για άτομα με προβλήματα ακοής.

Η εν λόγω εκθεση ενίοτε αίσια στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Χωρών Ανώτατης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη σχετική επικαιροποίηση της Συνθήκης της Μπολόνια το 2012 και το 2015. Αφορμάται ωστόσο από τους άξονες και έχει ιδιαίτερη σημασία - που θίγουν τον κοινωνικό προσανατολισμό της εκπαίδευσης, αλλά και την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων - δεδομένης και της εκτεταμένης «διαρροής εγκεφάλων» από την Ελλάδα.